Eksponatas – šv.Juozapo garbei

Saugomas: procesijų skydo glorija su Švč.Mergelės Marijos ir šv.Juozapo paveikslais.

Rimgaudo Žaltausko nuotr.

Šiandien – Juozapinės, pavasario sveikinimo šventė, pavadinta šv.Juozapo garbei. Šv.Juozapas – Švč.Mergelės Marijos sutuoktinis, žemiškasis Jėzaus tėvas, Šventosios Šeimos globėjas, prieš 150 metų tituluotas Visuotinės Bažnyčios globėju.

Šios sukakties proga 2021-ieji popiežiaus Pranciškaus paskelbti Šv.Juozapo metais. Primindamas apie tai, Lietuvos liaudies buities muziejus pristato šimtametį ir vienintelį tokio tipo muziejaus eksponatą, susijusį su šiuo ypač gerbiamu ir populiariu šventuoju.

Tai – dvipusis procesijų skydas su paveikslais „Švč.Mergelė Marija Nuolatinė Gelbėtoja“ ir „Šv. Juozapas su Vaikeliu Jėzumi“. Jo saugojimo vieta, kaip ir dera, yra muziejaus miestelio Švč.Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, įtvirtintas jis stovi presbiterijoje, didžiojo Švč.Mergelės Marijos altoriaus kairėje. Iki Sasnavos senosios bažnyčios atkūrimo muziejuje procesijų skydas puošė Račkiškės koplyčią.

Šį procesijų skydą, ilgus metus naudotą Rumšiškių Šv.arkangelo Mykolo bažnyčioje, muziejui 1995 m. perdavė ilgus metus joje klebonavęs kunigas Jonas Žemaitis (1904–2001), dovanojęs muziejui nemažai ir kitų liturginių, bažnyčioje jau nebenaudotų daiktų.

Procesijų skydas (dar vadinamas procesijų žvaigžde) – tai katalikų procesijų liturginis reikmuo. Jį tradiciškai sudaro glorijos (lot. *gloria* – švytėjimas, šlovė) formos dvipusis skydas su išcentriniais spinduliais ir ilgu kotu. Glorijos centre, dekoratyviniame rėme-vainike, įkomponuojamas šventojo atvaizdas ar religinis simbolis.

Procesijų skydai Lietuvoje plito nuo XIX a. pabaigos, tačiau ypač daug šio tipo liturginių reikmenų Lietuvos bažnyčiose atsirado XX a. pirmajame dešimtmetyje, carinei valdžiai panaikinus draudimus rengti bažnytines procesijas.

Vienoje pusėje – paveikslas „Švč.Mergelė Marija Nuolatinė Gelbėtoja“ – Romoje, Šv.Alfonso Liguorio bažnyčioje esančio, 1867 m. popiežiaus Pijaus IX karūnuoto ir visame pasaulyje stebuklais garsėjančio paveikslo – bizantiško stiliaus ikonos, XV a. nutapytos ant kedro medienos, kartotė. Paveikslas nutapytas ant skardos, profesionaliai, tiksliai atkartojant originalo visumą su detalėmis.

Kitoje procesijų skydo glorijos pusėje – to paties profesionalaus dailininko ranka nutapytas „Šv. Juozapas su Vaikeliu Jėzumi“. Tai vakarietiško paveikslo stilizacija, pritaikant jį prie „Švč.Mergelės Marijos Nuolatinės Gelbėtojos“ paveikslo.

Dvipusis procesijų skydas pagamintas XIX a. pab.–XX a. pr., spėjama, Lietuvoje, nežinomose bažnytinių reikmenų dirbtuvėse.

Pagal menotyrininkės Inos Dringelytės inf.